

TEBLİĞ

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan:

**NİTRATA HASSAS BÖLGELERİN BELİRLENMESİ, ÇEVRE DOSTU TARIMSAL
UYGULAMALAR VE NİTRAT EYLEM PLANININ UYGULANMASI,
İZLENMESİ VE RAPORLANMASINA İLİŞKİN
TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2025/17)**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı; nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi, sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliğini önlemeye yönelik uyulması gereken kuralları içeren çevre dostu tarımsal uygulamalar ile Nitrat Eylem Planının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasına ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ; nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi, sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliğini önlemeye yönelik uyulması gereken kuralları içeren çevre dostu tarımsal uygulamalar ile Nitrat Eylem Planının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasına ilişkin teknik ve idari esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Tebliğ, 23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliğinin 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- b) Çevre dostu tarımsal uygulamalar: EK-1'de yer alan suların tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliğine karşı korunması amacıyla çiftçiler tarafından alınması gereken tedbirleri,
- c) Çevre dostu tarımsal uygulamalar uygunluk belgesi: İl/ilçe müdürlükleri tarafından yapılacak denetimler sonucunda, hayvansal gübrenin çevre dostu tarımsal uygulamalara uygun depolanarak yönetildiği tespit edilen işletmelere verilen ve EK-2'de yer alan belgeyi,
- ç) Çiftlik hayvanları: Et, süt, yumurta da dâhil olmak üzere gıda, deri, kürk, yün, tüy veya diğer ürünlerin temini için veya işgücü amacıyla insanlar tarafından yetiştirilen ve beslenen hayvanları,
- d) Çiftlik izleme programı: Nitrat Eylem Planının uygulama etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla seçilmiş işletmelerden eylem planında yer alan tedbirlerin uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesini,
- e) Denetim: Eylem planındaki tedbirleri uygulamakla yükümlü olan işletmelerin tedbirleri uygulama durumları ve tutması gereken kayıtların mevcut ve ulaşılabilir olup olmadığına yönelik kontrolleri,
- f) Denetim raporu: İşletmenin çevre dostu tarımsal uygulamalara uygunluğunu gösteren ve EK-3'te yer alan belgeyi,
- g) Gübre: Bitkisel üretimde verimi ve kaliteyi artırmak amacıyla tarımsal alana uygulanan azot ya da azot bileşikleri içeren organik ya da inorganik maddeyi,
- ğ) Hayvansal gübre: Çiftlik hayvanlarından kaynaklanan ve tarımsal amaçlı kullanılan dışkılar ya da dışkı ile altlığın karışımını,
- h) Hayvansal gübre yönetim planı: Hayvansal gübrenin çevreye olan olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla, gübrenin elde edilmesi, depolanması, işlenmesi, taşınması süreçleri ile ne zaman ve nerede kullanılacağı ve araziye uygulama miktar ve koşullarının belirlendiği planı,
- ı) İl planlama kurulu: 14/9/2023 tarihli ve 32309 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmeliğe göre ilde kurulan üretim planlaması il kurulunu,
- i) İl/ilçe müdürlüğü: İl/ilçe tarım ve orman müdürlüğünü,
- j) İşletme kapasitesi: Hayvancılık işletmelerinde, varsa kapasite raporundaki hayvan sayısını veya EK-4'te yer alan işletmelerde ahır/ağıl/kümes kapasitesi hesaplama rehberine göre hesaplanan hayvan sayısını,
- k) Kapalı dönemler: Gübrelerin toprağa uygulanmasının yasak olduğu dönemleri,
- l) Kimyasal gübre: Bir endüstriyel işlemle üretilen herhangi bir gübreyi,
- m) NİBİS: Nitrat Bilgi Sistemini,
- n) Nitrat eylem planı: Sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğin önlenmesi ve azaltılması amacıyla hazırlanan eylem, tedbir ve tedbir uygulama koşullarını içeren planı,

o) Nitrata hassas alan: Ötrofik olduğu belirlenen veya gerekli tedbirler alınmazsa yakın gelecekte ötrofik hale gelebilecek tabii tatlı su göllerini, diğer tatlı su kaynaklarını, haliçler ve kıyı sularını etkileyen nitratin olduğu tarımsal ve tarım dışı arazileri ihtiva eden drenaj alanlarını,

ö) Nitrata hassas bölge: Tarımsal kaynaklı kirlilikten dolayı; 50 mg/l'den fazla nitrat içeren veya gerekli tedbirler alınmazsa içerebilecek yer üstü ve yer altı suları ile ötrofik olduğu belirlenen veya gerekli tedbirler alınmazsa yakın gelecekte ötrofik hale gelebilecek tabii tatlı su göllerini, diğer tatlı su kaynaklarını, haliçler ve kıyı sularını etkileyen bölgeleri,

p) Ötrofikasyon: Suların besin maddeleri, özellikle azot ve/veya fosfor bileşikleri yönünden alg ve daha yüksek yapılı bitkilerin üremesini hızlandıracak böylece sudaki canlıların dengesini bozacak ve su kalitesinde istenmeyen bozulmalara yol açacak şekilde zenginleşmesini,

r) Tarımsal işletme: Üretim faktörlerini kullanarak bitkisel ve/veya hayvansal ve/veya su ürünlerinin üretimi için tarımsal faaliyet yapan veya söz konusu tarımsal faaliyete ilave olarak işleme, depolama, muhafaza ve pazarlamaya yönelik faaliyetlerde bulunan işletmeyi,

s) Yer altı suyu: Yer altında doyumluk kuşağında bulunan ve toprakla ya da toprak altıyla doğrudan temas halinde olan bütün suları,

ş) Yer üstü suyu: Yer yüzeyinde bulunan denizler, akarsular ile göl, gölet, baraj, lagün gibi doğal ve yapay su alanlarını,

t) Yeter gelimli arazi büyüklüğü: 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 8/A maddesinde belirtilen arazi büyüklüğünü,

u) Yönetmelik: Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliğini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Nitrata Hassas Bölgeler, Çevre Dostu Tarımsal Uygulamalar ve Nitrat Eylem Planı

Nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi

MADDE 5- (1) Nitrata hassas bölgelerin belirlenmesinde; yer altı ve yer üstü suları açısından hidrojeolojik ve hidrolojik kirlenme hassasiyeti, tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan azot kirlilik yükleri ve tarımsal kirlilik izleme verileri dikkate alınır.

(2) Köy/mahalle sınırları içerisindeki hidrojeolojik ve hidrolojik kirlenme hassasiyeti belirlenirken; havza bazında belirlenen hidrojeolojik ve hidrolojik hassasiyet haritaları idari sınırlar ile birlikte değerlendirilir ve tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirlilik yüklerinin olduğu alanlar dikkate alınır.

(3) Tarımsal faaliyetlerden kaynaklı azot kirlilik yükleri; bitkisel üretim kaynaklı, hayvancılık kaynaklı ve toplam tarım faaliyetlerinden kaynaklı olmak üzere aşağıdaki şekilde ayrı ayrı belirlenir:

a) Bitkisel üretimden kaynaklanan azot yükü hesaplanırken; arazi ve gübre kullanım verileri dikkate alınarak yerleşim birimi bazında hektardaki azot yükü (kg N/ha) ve yerleşim birimine ait toplam azot yükü (kg N) belirlenir.

b) Hayvancılıktan kaynaklanan azot yükü hesaplanırken EK-5'te yer alan işletmenin büyükbaş hayvan birimi (BBHB) ve ürettiği toplam azot hesaplama formundaki katsayılar kullanılarak yerleşim birimi bazında hektardaki azot yükü (kg N/ha) ve yerleşim birimine ait toplam azot yükü (kg N) belirlenir.

c) Toplam tarım faaliyetlerinden kaynaklanan azot yükü hesaplanırken; bitkisel üretim ve hayvancılıktan kaynaklanan azot yüklerinin toplamı esas alınarak yerleşim birimi bazında hektardaki azot yükü (kg N/ha) ve yerleşim birimine ait toplam azot yükü (kg N) belirlenir.

ç) Hektara düşen azot yükü hesaplanırken; bitkisel üretim için tarım alanları, hayvancılık için tarım ve mera alanları, toplam tarım için tarım ve mera alanları dikkate alınır.

(4) Tarımsal kirlilik izleme verileri Bakanlık kayıt sistemlerinden alınır.

(5) Yer altı ve yer üstü suları açısından hidrojeolojik ve hidrolojik kirlenme hassasiyeti, tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan azot kirlilik yükleri ve tarımsal kirlilik izleme verileri birlikte değerlendirilerek Bakanlıkça köy/mahalle bazında nitrata hassas bölge durumu belirlenir.

(6) Yer üstü suları açısından nitrata hassas bölgelerin belirlenmesinde nitrata hassas alan olarak belirlenen yer üstü su kütleleri de dikkate alınır.

(7) Beşinci fıkraya göre belirlenen ve EK-6'da yer alan nitrata hassas bölgeler, 8 inci maddede belirtilen izleme ve değerlendirme sonuçları ve önceki belirleme sırasında öngörülemeyen değişiklik ve faktörlerin olası etkileri de incelenip değerlendirilerek ihtiyaç duyulması halinde Bakanlıkça dört yılda bir güncellenir ve bu bölgeler Bakanlık internet sayfasında da yayımlanır.

(8) Nitrata hassas bölgeler tarımsal üretimin planlamasında dikkate alınmak üzere il planlama kuruluna bildirilir.

Çevre dostu tarımsal uygulamalar

MADDE 6- (1) Çevre dostu tarımsal uygulamalar; sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliğinin önlenmesine yönelik arazi yönetimi, bitki besin maddesi yönetimi, hayvansal gübre yönetimi, sulama

yönetimi, bitki koruma ürünleri yönetimi ve işletmede tutulması gereken kayıtlara ilişkin hükümleri içerir.

(2) Çevre dostu tarımsal uygulamaların uygulanması nitrata hassas bölgelerde zorunludur. Çevre dostu tarımsal uygulamalar bu bölgelere özgü hazırlanan nitrat eylem planı ile uygulanır.

Nitrat eylem planı

MADDE 7- (1) Nitrat eylem planı, çevre dostu tarımsal uygulamalar esas alınarak Bakanlıkça belirlenen ve Ek-7'de yer alan tedbirleri içerir.

(2) Nitrata hassas bölgelerde, nitrat eylem planında yer alan tedbirlerin uygulanması zorunludur.

(3) Nitrata hassas bölgelerde, yılda 1600 kg'dan az azot üreten hayvancılık işletmeleri için hayvansal gübre deposu ve hayvansal gübre yönetim planına yönelik hükümlerin uygulanması zorunlu olmayıp gönüllülük esastır. Ancak bu işletmeler, eylem planındaki diğer hükümleri uygulamakla yükümlüdür.

(4) Nitrata hassas olmayan bölgelerde, nitrat eylem planında yer alan tedbirlerin uygulanması gönüllülük esasına dayanır. Ancak nitrata hassas olmayan bölgelerde, yılda 3500 kg ve üzeri azot üreten hayvancılık işletmelerinin hayvansal gübre deposu ve hayvansal gübre yönetim planına yönelik hükümleri uygulaması zorunludur.

(5) Hayvancılık işletmelerinin yıllık ürettiği azot miktarı hesaplanırken EK-5'te yer alan işletmenin büyükbaş hayvan birimi (BBHB) ve ürettiği toplam azot hesaplama formu kullanılır.

(6) Nitrat eylem planı, nitrata hassas bölgelerin ilan edildiği tarihten itibaren uygulanır ve izleme programı çerçevesinde değerlendirilerek ihtiyaç duyulması halinde Bakanlıkça dört yılda bir güncellenir. Güncellenen nitrat eylem planı Bakanlık internet sayfasında da yayımlanarak duyurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İzleme ve Denetim

İzleme

MADDE 8- (1) Bakanlıkça, nitrat eylem planının uygulama etkinliğinin değerlendirilmesi ve nitrata hassas bölgelerin güncellenmesi amacıyla uygulanacak izleme; sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirlilik izleme programı ve çiftlik izleme programı şeklinde planlanır.

(2) Sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirlilik izleme programı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen hususlar çerçevesinde uygulanır.

(3) Çiftlik izleme programı aşağıdaki hususlar çerçevesinde uygulanır:

a) Nitrata hassas bölgelerde uygulanan eylem planının etkisini belirlemek amacıyla izlenecek işletmeler; il/ilçe müdürlükleri tarafından nitrata hassas bölgeler içerisinde kirlilik riski yüksek olan alanlardan seçilir.

b) İşletme tipi ve arazi özelliklerine göre eylem planında yer alan ve işletmede uygulanacak tedbirler izlenir.

c) İşletmede uygulanan tedbirlerin su ve topraktaki etkisini izlemek amacıyla uygun örnekleme noktaları il/ilçe müdürlüğü tarafından belirlenir.

ç) Çiftlik izleme sonuçları, NİBİS'e kaydedilir.

(4) Bakanlıkça, NİBİS'den alınan veriler değerlendirilerek; Yıllık Nitrat Eylem Planı İzleme Raporu ve Dört Yıllık Nitrat Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Raporu hazırlanır.

(5) Bakanlıkça, Dört Yıllık Nitrat Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Raporunun sonucunda gerekli görülmesi halinde nitrata hassas bölgeler ve nitrat eylem planı güncellenir.

(6) İzleme programları ile ilgili diğer hususlar Bakanlıkça belirlenir.

Denetim

MADDE 9- (1) Eylem planındaki tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığını kontrol etmek amacıyla ilçe bazında, tedbirleri uygulamakla yükümlü işletmelerin her yıl en az % 1'i denetlenir.

(2) Denetlenecek işletmeler Bakanlık bilgi sistemlerine kayıtlı işletmelerden rastgele örnekleme yöntemi ile il/ilçe müdürlükleri tarafından belirlenir. Denetimlerde EK-3'te yer alan işletme denetim raporu düzenlenir.

(3) Denetim sonucunda düzenlenen raporun bir nüshası işletmeye verilir.

(4) Kişi veya kurumlar tarafından eylem planlarındaki tedbirlerin uygulanmasına ilişkin şikâyetler üzerine ve Çevre Dostu Tarımsal Uygulamalar Uygunluk Belgesi almak isteyen hayvancılık işletmelerinin talebi üzerine de denetim yapılır. Yapılan denetim sonucunda hayvansal gübrenin çevre dostu tarımsal uygulamalara uygun şekilde depolanarak yönetildiği tespit edilen işletmelere il müdürlüğü tarafından EK-2'de yer alan Çevre Dostu Tarımsal Uygulamalar Uygunluk Belgesi verilir.

(5) Yapılan denetimlerde çevre dostu tarımsal uygulamalara uygun olmadığı tespit edilen hayvancılık işletmelerine, çevre dostu tarımsal uygulamalara uyum sağlamaları için altı ayı geçmemek üzere süre verilir ve bu süre sonunda uyum sağlamayan işletmelerin varsa Çevre Dostu Tarımsal Uygulamalar Uygunluk Belgesi iptal edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hayvansal gübre yönetimi

MADDE 10- (1) Nitrata hassas ve hassas olmayan bölgelerde; yılda 1600 kg ve üzeri azot üretme kapasitesine sahip olarak kurulacak hayvancılık işletmeleri ile yıllık ürettikleri azot miktarına bakılmaksızın hibe, destek, teşvik ve

düşük faizli kredi kullanılarak kurulacak hayvancılık işletmeleri, çevre dostu tarımsal uygulamalara uyumlu olarak planlanır.

(2) Kapasite artırımı ve hayvansal gübre yönetimiyle ilgili ekipman alımı için hibe, destek, teşvik ve düşük faizli kredilerden yararlanmak isteyen tüm hayvancılık işletmelerinde; çevre dostu tarımsal uygulamalarına uygun hayvansal gübre deposu bulunması zorunludur.

(3) İşletmelerde, işletme kapasitesine uygun büyüklükte hayvansal gübre deposu bulunması zorunludur. İşletme kapasitesinden az hayvan varlığı bulunan mevcut işletmelerde, hayvan varlığına uygun büyüklükte hayvansal gübre deposu bulunabilir. Ancak bu işletmelerde hayvan varlığının artması durumunda hayvansal gübre depo kapasitesinin de artırılması zorunludur.

(4) Birden fazla işletmenin aynı ahır/ağıl/kümesi kullanması ve nitrata hassas bölgelerde yılda toplam 1600 kg ve üzeri azot, nitrata hassas olmayan bölgelerde ise yılda toplam 3500 kg ve üzeri azot üretilmesi halinde, ahır/ağıl/kümesi kapasitesine uygun büyüklükte hayvansal gübre deposu yapılması zorunludur.

(5) İşletme/işletmelerde hayvansal gübre deposu yapılacak uygun yerin olmaması durumunda; gübrenin, 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğine uygun olarak taşınması koşuluyla, işletme dışındaki bir alanda, işletme/işletmelerin toplam kapasite büyüklüğü göz önünde bulundurularak sızdırmaz nitelikte hayvansal gübre deposu yapılabilir.

(6) Göçer özellikteki, yılın belli dönemlerini yaylak, kışlak ve meralarda geçiren, nitrata hassas bölgelerde yılda toplam 1600 kg ve üzeri azot, nitrata hassas olmayan bölgelerde ise yılda toplam 3500 kg ve üzeri azot üreten küçükbaş hayvancılık işletmeleri; il müdürlükleri tarafından bölge koşullarına göre belirlenen yaylak, kışlak ve meralarda geçirilen süre dikkate alınarak işletmedeki ağıl kapasitesine uygun büyüklükte ve sızdırmaz nitelikte hayvansal gübre deposu yapmak zorundadır.

(7) İşletmede üretilen hayvansal gübrenin, seralarda ve/veya il müdürlüğü tarafından EK-8’de yer alan tüm yıl ürün alınabilen bölgelere ilişkin belge ile belirlenen bölgelerde kullanıldığı belirlenen hayvancılık işletmelerinde;

a) Üretilen gübrenin tamamının, işletmenin tarım alanlarında kullanılması veya işletme dışına verilmesi durumunda en az iki aylık gübreyi depolayacak kapasitede hayvansal gübre deposu yapılması,

b) Üretilen gübrenin tamamının, işletmenin tarım alanlarında kullanılmaması veya işletme dışına verilmemesi durumunda;

1) Hayvansal gübre analizi yapılarak veya ham gübrede %0,4 oranında azot varlığı kabul edilerek işletmede üretilen hayvansal gübrenin azot içeriğinin,

2) Gübrenin kullanılacağı sera veya tarım alanı ile ilgili ürün deseni, arazi miktarı, toprak analizi ve gübre içeriğine dayalı azot ihtiyacı dikkate alınarak işletme dışına gönderilecek gübre miktarının,

3) İşletmede kalan gübre miktarının hesaplanarak gerekli gübre depolama kapasitesinin, belirlenmesi,

c) Hayvansal gübrenin değerlendirme şekline ilişkin olarak işletme dışına gönderilecek gübre ile ilgili, hayvancılık işletmesi ile sera/tarım işletmesi arasında EK-9’da yer alan hayvancılık işletmesi ile sera/tarım işletmesi arasında yapılacak sözleşmenin yapılması,

hususları il müdürlüğü tarafından kontrol edilir.

(8) Hayvansal gübre yönetim planı kapsamında; hayvancılık işletmesinin ürettiği gübreyi biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretiminde kullanılmak üzere ilgili tesislere vermesi durumunda;

a) İşletmede üretilen gübrenin tamamının biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretim tesisine verilmesi durumunda en az bir aylık kapasiteli hayvansal gübre deposu yapılması,

b) İşletmede üretilen gübrenin tamamının biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretim tesisine verilmemesi durumunda;

1) Biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretim tesisinin kapasite bilgileri dikkate alınarak işletme dışına gönderilecek gübre miktarının,

2) Anlaşma yapılan miktar dışında işletmede kalan gübre miktarının hesaplanarak çevre dostu tarımsal uygulamalarda belirtilen kapalı dönem boyunca gerekli gübre depolama kapasitesinin, belirlenmesi,

c) Hayvansal gübrenin değerlendirme şekline ilişkin olarak işletme dışında kullanılacak gübre ile ilgili, hayvancılık işletmesi ile biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretim tesisi arasında, EK-10’da yer alan hayvancılık işletmesi ile biyometanizasyon /kompost/organik gübre üretim tesisi arasında yapılacak sözleşmenin yapılması,

hususları il müdürlüğü tarafından kontrol edilir.

(9) Hayvancılık işletmesi ile sera/tarım, biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretim tesisi arasında yapılan sözleşme, işletmede beş yıl süre ile muhafaza edilir ve denetimler sırasında ibraz edilir.

(10) Hayvancılık işletmesinin kendisine ait bir biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretim tesisinin olduğu durumlarda;

a) İşletmede üretilen gübrenin tamamını kendi biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretim tesisinde kullanan işletmelerde, en az bir aylık kapasiteli hayvansal gübre deposu yapılması,

b) İşletmenin kendi biyometanizasyon, kompost ya da organik gübre üretim tesisinde kullanılmayan hayvansal gübre miktarı hesaplanarak, uygun kapasitede hayvansal gübre deposunun yapılması,

c) Biyometanizasyon veya kompost tesisinden çıkan fermente ürünü kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte depo yapılması,

hususları il müdürlüğü tarafından kontrol edilir.

(11) Hayvancılık işletmelerinde hayvansal gübre deposunun kapasitesi belirlenirken EK-11'de yer alan hayvansal gübre depo kapasitesi hesaplama tablosu dikkate alınır.

(12) 10/10/2015 tarihli ve 29498 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mekanik Ayırma, Biyokurutma ve Biyometanizasyon Tesisleri ile Fermente Ürün Yönetimi Tebliğinin 13 üncü maddesi kapsamında, biyometanizasyon tesisinden çıkan fermente ürün ve 5/3/2015 tarihli ve 29286 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kompost Tebliğinin 13 üncü maddesi kapsamında, kompost tesisinden çıkan kompost ürünün 23/2/2018 tarihli ve 30341 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarımda Kullanılan Organik, Mineral ve Mikrobiyal Kaynaklı Gübrelere Dair Yönetmelik hükümlerine göre lisans alarak tescil edildikten sonra gübre olarak kullanılması durumunda, çevre dostu tarımsal uygulamalarda yer alan hayvansal gübre yönetimine ilişkin esaslara uyulur.

(13) Biyometanizasyon ve kompost tesislerinden çıkan paketlenmiş ürünün dışında kalan ürünler için; Mekanik Ayırma, Biyokurutma ve Biyometanizasyon Tesisleri ile Fermente Ürün Yönetimi Tebliğine ve Kompost Tebliğine göre ürün deposu teşkil edilir. Organik gübre üretim tesisinden çıkan paketlenmiş ürün dışında kalan organik gübre için uygun büyüklükte ve sızdırmaz nitelikte depo teşkil edilir.

(14) Hayvancılık işletmelerinde işletmede üretilen, işletmeden çıkan ve işletmeye alınan gübrelere ilişkin kayıtlar EK-12'de yer alan hayvansal gübre kayıt formuna göre tutulur ve denetimler sırasında ibraz edilir.

Taşıma

MADDE 11- (1) İşlenmiş veya işlenmemiş hayvansal gübrenin bir başka tarımsal işletmeye veya sözleşme yapılan biyogaz, kompost ya da organik gübre üretim tesisine taşınması, İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliği hükümlerine ve bu Yönetmeliğe dayanılarak çıkarılan talimatlara göre yapılır.

(2) Nakil ile ilgili bilgi ve belgeler denetimlerde ibraz edilmek üzere EK-12'de yer alan hayvansal gübre kayıt formuna işlenerek kayıt altına alınır ve işletmede beş yıl süre ile muhafaza edilir.

Eğitim ve belgelendirme faaliyetleri

MADDE 12- (1) Çevre dostu tarımsal uygulamalar kapsamında yer alan konularda çiftçilere yönelik eğitim ve yayım faaliyetleri Bakanlıkça yıllık olarak planlanır.

(2) Tarımsal kaynaklı kirliliğin kontrolü ve yönetimi ile ilgili çalışmalar, Bakanlıkça düzenlenen eğitimlere katılan personel tarafından yürütülür.

(3) Bakanlıktan yetki almış ve hizmet sunmakta olan tarım danışmanlarına yönelik olarak; tarımsal kaynaklı kirliliğin kontrolü ve yönetimi, nitrata hassas bölgeler, çevre dostu tarımsal uygulamalar ile nitrat eylem planının kapsamı konularında eğitimler Bakanlıkça düzenlenir.

İdari yaptırım

MADDE 13- (1) Nitrat Eylem Planında yer alan tedbirlerin uygulanmasına ilişkin yapılan denetimler sonucunda aykırılık tespit edilmesi durumunda varsa işletmenin Çevre Dostu Tarımsal Uygulamalar Uygunluk Belgesi iptal edilir ve ilgili mevzuat çerçevesinde işlem yapılır.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 14- (1) 11/2/2017 tarihli ve 29976 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu Tebliği (Tebliğ No: 2016/46) yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta, birinci fıkra ile yürürlükten kaldırılan Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu Tebliği (Tebliğ No: 2016/46)'ne yapılan atıflar bu Tebliğe yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 15- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız.](#)